

การบูรณาการองค์ความรู้ในระดับอุดมศึกษา
ผ่านศิลปะการแสดงเพื่อประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน
A Contemporary Framework for Integrating Knowledge
in Higher Education Through The Performing Arts

เพียรพิลาส ปิริยาโกคานนท์ (Piarnpilas Piriaphokanont) Email: piarnpilas0111@gmail.com ^{1*}

¹สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดและธุรกิจบันเทิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Marketing Communication and Entertainment Business, Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : piarnpilas.pi@bsru.ac.th

(Received:13 March 2025; Revised: 28 May 2025; Accepted: 30 May 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการการศึกษาในรูปแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จากนั้นวิเคราะห์สังเคราะห์ และออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังมีการวัดและประเมินผลก่อนและหลังด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เน้นประเด็นเรื่องการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่นำมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มีความเข้มแข็งพร้อมออกสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การศึกษาไทย ; ศิลปะการแสดง ; ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ; การบูรณาการองค์ความรู้

Abstract

The study aimed to investigate Thailand's higher education culture and the structure of performing arts for an integrative learning approach to support 21st-century learning skills. A mixed-methods design was employed: qualitative data were collected from experts across multiple disciplines and then analyzed and synthesized to develop performing arts-based learning activities. These activities were implemented with university students, with pre-intervention and post-intervention assessments conducted using structured quantitative instruments. The study focused on enhancing students' capacity for knowledge integration and adaptive learning.

The results revealed that performing arts-based integrative activities served as an effective pedagogical strategy for cultivating 21st-century competencies, including creativity, communication, collaboration, and critical thinking. The approach demonstrated both immediate and sustained benefits in preparing students for real-world application of knowledge

across diverse contexts, thereby contributing to educational innovation within the Thai higher education system.

Keywords : Thai Education ; Performing Arts ; 21st-century learning skills ; knowledge integration

บทนำ

การสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยไทยจำเป็นต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) ทักษะเฉพาะทางขั้นพื้นฐาน (Literacies) ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสารและภาษา ทักษะด้านการอ่านเขียน การใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียะ ความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ได้ดี (2) ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social & Emotional Skills) ได้แก่ การมีทัศนคติเชิงบวก มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความคิดต่าง มีการปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างไม่แตกแยก และมีการคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของบริบทการทำงานสมัยใหม่ 6 ประการ (วาสนา ศรีอิศรลาภ และจิราวรรณ คงคล้าย, 2559) ได้แก่ การมุ่งมั่นเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเปิดใจยอมรับในการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเข้ากับโครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่น การมีความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทำงานเป็นทีมได้ การเปิดใจยอมรับการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศและการสนับสนุนจากองค์กร และการแสดงออกถึงการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาของเทคโนโลยี ที่คาดการณ์ว่าอาชีพเดิมจะลดลงถึง 85 ล้านตำแหน่ง ขณะที่อาชีพใหม่จะเกิดขึ้นราว 97 ล้านตำแหน่ง ภายในปี 2030 (World Economic Forum, 2020)

ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัวจึงเป็น “ทุนมนุษย์” ที่สำคัญยิ่ง บทเรียนจากกรวยประสบการณ์ (cone of experiences) ของ Dale (1969) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนจะสามารถจดจำและใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหากได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว เช่นเดียวกับข้อเสนอของสไตน์ พันธุมโกมล (2531) ที่เห็นว่า การใช้โครงสร้างศิลปะการแสดงมีส่วนช่วยกระตุ้นจินตนาการ การคิดวิเคราะห์ ความร่วมมือ และการสะท้อนตนเองผ่านกระบวนการแสดงออกที่มีส่วนร่วมสูง

ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงเลือกใช้ศิลปะการแสดงเป็นกลไกในการออกแบบกิจกรรมที่ผสมผสานทั้งสาระวิชาและการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา การสื่อสารและการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่สามารถสะท้อนความรู้สึก ความต้องการ และคุณค่าของตนเอง ผ่านการจำลองสถานการณ์แบบมีโครงสร้างที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าการสัมภาษณ์ทั่วไป ด้วยเหตุที่ว่าศิลปะการแสดงไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมประกอบหลักสูตร หากแต่เป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาเชิงปัญญาและอารมณ์ เพื่อเตรียมบัณฑิตให้พร้อมต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายมิติ

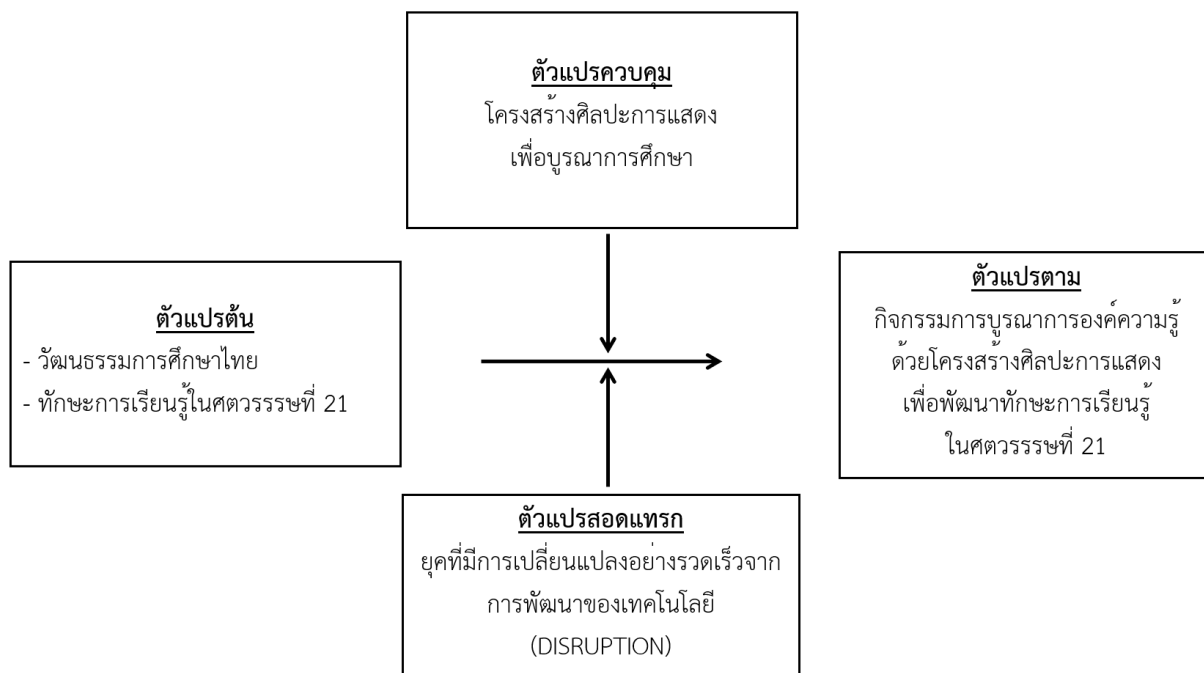
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการการศึกษา
2. ออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้
3. ทดลองใช้และประเมินผลของกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สมมติฐานในการวิจัย

กิจกรรมบูรณาการเรียนรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงนั้นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์ , 2565

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยแบ่งตามชนิดของข้อมูล ซึ่งการวิจัยจะมีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลเป็นอันดับแรกและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบกิจกรรม จากนั้นชี้วัดและประเมินผลการวิจัย ด้วยแบบสอบถามของข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) กับกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ใน 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารด้วยแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ได้แก่คณบดี หรือรองคณบดีทุกคณะ ในด้านนโยบาย แนวคิด ทิศทาง ทิศนคติ ภายในสถาบันการศึกษา และรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวทางที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของ อาจารย์ บุคลากร และกลุ่มของนักศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนการสอน ทิศนคติ มุมมอง ภายในสถาบันการศึกษา และรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่กระบวนการการออกแบบกิจกรรม

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จะเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นมาทดลองกับ

นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการทดลองนี้พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับแบบชี้วัดและประเมินผลใน 2 ช่วง คือ ก่อนเริ่มและหลังการทดลอง เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร ตัวแทนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ และตัวแทนผู้ชมที่รับชมกิจกรรมฯ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะละ 3 คน จำนวน 4 คณะ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน ตัวแทนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ซึ่งมาจากคณะต่าง ๆ จำนวน 19 คน และตัวแทนผู้ชมที่รับชมกิจกรรมฯ จำนวนทั้งหมด 103 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทางด้านวัฒนธรรมการศึกษาไทย ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และโครงสร้างศิลปะการแสดง
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ร่วมกับข้อมูลเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
5. ออกแบบเครื่องมือในการทำกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง โดยเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้
6. ทำการทดลองกับกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นมาทดลองกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการทดลองนี้พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับแบบชี้วัดและประเมินผลใน 2 ช่วง คือ ก่อนเริ่มและหลังการทดลอง เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา โดยข้อมูลที่ได้นักวิจัยจะไม่มีเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายในการสังเกต และทำการลงรหัสแทนการใส่ชื่อเป้าหมายในการสังเกต โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถให้ความคิดเห็นได้ตามความสมัครใจ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

7. ประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับชมการเผยแพร่กิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT analysis จากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการพัฒนากิจกรรมต่อไป
2. การชี้วัดและประเมินผล จากแบบสอบถามก่อน และหลังทำกิจกรรมโดยมีหลักเกณฑ์การจัดระดับทักษะโดยมีหลักเกณฑ์การจัดระดับแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 เกณฑ์แบ่งระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อได้คะแนนมาแล้ว จัดระดับการพัฒนาเป็น 5 ระดับโดย ดังตารางที่ 1 สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับศักยภาพในตารางที่ 1 ผู้วิจัยออกแบบจากแนวคิดลำดับขั้นพัฒนาการทางการเรียนรู้ (Bloom's Taxonomy) ซึ่งจัดระดับความสามารถของผู้เรียนตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุด (Bloom et al., 1956) ร่วมกับการใช้ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งนิยมใช้ในงานวิจัยด้านการศึกษาเพื่อประเมินทัศนคติและความสามารถ (Likert, 1932) โดยการจัดช่วงคะแนนนั้นใช้วิธี คำนวณค่าอันตรภาคชั้น (Class Interval) สอดคล้องกับแนวคิดของ Stevens (1946) เพื่อให้การตีความผลคะแนนมีความเที่ยงตรงและสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 เกณฑ์ของระดับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ

คะแนน	ความหมาย
0	นักศึกษาไม่มีศักยภาพด้านนั้นเลย (0%)
1	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับเบื้องต้น ต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาอย่างยิ่ง (20%)
2	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับเบื้องต้น และมีความรู้พอสมควร สามารถพัฒนาได้ด้วยตนเองบางส่วน (40%)
3	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับปานกลาง มีความรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้เกือบทั้งหมด (60%)
4	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นสูง มีความรู้ และเข้าใจวิธีการพัฒนาตนเองได้ทั้งหมด (80%)
5	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นสูงสุด มีความรู้ความเข้าใจวิธีการพัฒนาทั้งหมด และให้ความรู้กับผู้อื่นได้ดี (100%)

2.2 เกณฑ์แบ่งระดับทักษะแยกตามรายข้อคำถาม

ผู้ศึกษาได้จำแนกช่วงคะแนนเป็นแบบมาตรวัดแบบช่วง (Interval Scale) 5 ช่วง โดยคำนวณค่าอันตรภาคชั้น (Class Interval) ได้จากสูตร

$$\begin{aligned}\text{ค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-0}{6} \\ &= 0.83\end{aligned}$$

นำผลที่ได้จากการคำนวณมาจัดเป็นชั้นคะแนน ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ชั้นคะแนนของระดับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.83 คะแนน	ไม่มีทักษะ
คะแนนเฉลี่ย 0.84 – 1.66 คะแนน	ระดับทักษะน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.49 คะแนน	ระดับทักษะน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.32 คะแนน	ระดับทักษะปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.33 – 4.15 คะแนน	ระดับทักษะมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.16 – 5.00 คะแนน	ระดับทักษะมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยเห็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากวัฒนธรรมการศึกษาในเรื่องของการแข่งขันกันเข้ามาหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ในระดับก่อนอุดมศึกษา ทำให้ขาดทักษะ Soft Skill คือทักษะทางสังคมที่ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากทักษะแล้ว Soft Skill ยังหมายรวมถึงอุปนิสัย บุคลิกภาพ ทักษะคิด และ Mindset ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วย ในการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือกัน Soft Skill จึงเป็นทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งต้องนำมาสู่การแก้ไขในด้านของการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะส่วนนี้เพื่อประโยชน์ต่อนักศึกษาในอนาคต โดยที่ผ่านมานั้นระบบการศึกษาได้มีการปฏิรูป

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปฏิรูปนั้นเชื่อว่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาและช่วยให้เกิดวัฒนธรรมการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

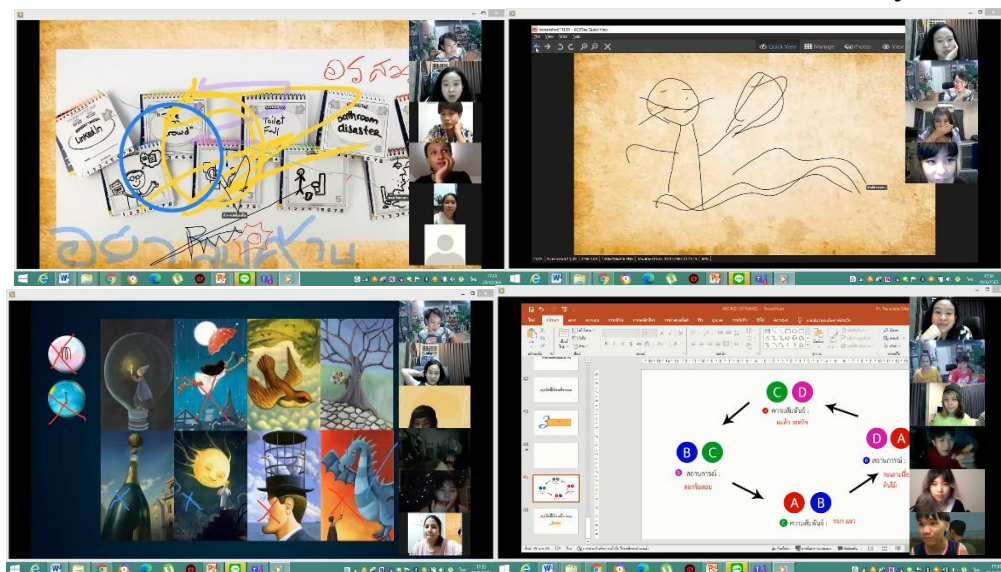
จากรายงานการประชุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า แนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับวัฒนธรรมการศึกษานั้น จำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบด้าน ประกอบไปด้วยการบูรณาการวัฒนธรรมกับการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในสังคมว่ามีความเป็นไปอย่างไรวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ เป็นอย่างไร รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยพบว่าบริบทของมหาวิทยาลัยที่เล็งเห็นถึงการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นทำให้นักศึกษาถูกจำกัดของเขตของความคิดสร้างสรรค์เพียงแค่ห้องสี่เหลี่ยม ดังนั้นจึงควรปรับรูปแบบให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญเพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้นั้นต้องมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ดี และการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมค่านิยม ทักษะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน โดยปรับกิจกรรม การเรียนการสอนให้สามารถสื่อสารให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นและมีการถามตอบเพื่อชี้ประเด็น การสื่อสาร การพูดคุยมากยิ่งขึ้นเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการเพิ่มพูนทักษะ Soft Skill ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันจึงทำให้เกิดกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้โดยใช้โครงสร้างศิลปะการแสดง

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 มุ่งประเมินศักยภาพของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านการออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้โดยใช้โครงสร้างศิลปะการแสดง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากหลากหลายคณะและชั้นปี กิจกรรมนี้ดำเนินในรูปแบบออนไลน์ ทั้งการฝึกซ้อมและการแสดง โดยมีการชี้วัดและประเมินผล 3 รูปแบบ

1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการสังเกตของผู้วิจัย

1.1 Pre-production

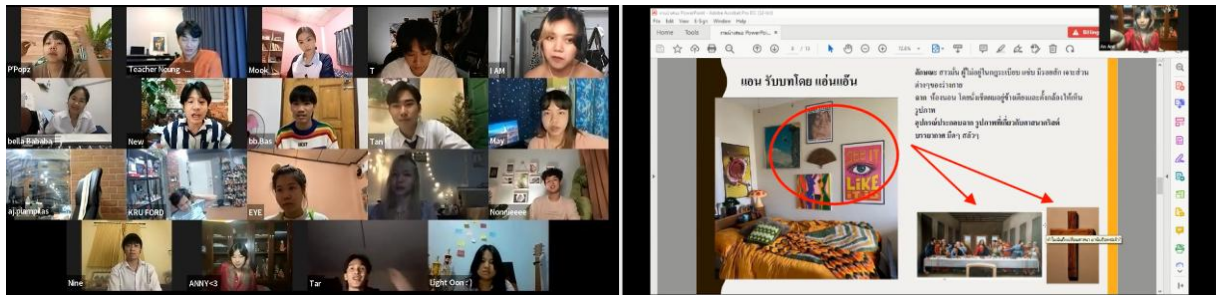
ช่วงเริ่มต้นการทำกิจกรรม ในการเตรียมงานนั้นยังอยู่ในรูปแบบการทำกิจกรรมแบบออนไลน์ ทำให้การหาอาสาสมัครที่เป็นตัวแทนนักศึกษา มาจากพูดคุยกับคณาจารย์ในคณะต่าง ๆ และนักศึกษาอาจถูกส่งตัวมาทำกิจกรรมจากการที่ไม่รู้ข้อมูลรายละเอียดมากนัก ซึ่งทำให้มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งแรกถึง 30 คน จากนั้นเมื่ออธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยระยะเวลาที่ขอความร่วมมือในช่วงวันธรรมดาหลังเลิกเรียน และวันเสาร์อาทิตย์ ช่วงกลางคืน อาจทำให้นักศึกษาไม่สะดวกต่อการทำกิจกรรม รวมถึงช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาของการสอบปลายภาค ทำให้นักศึกษาบางส่วนลาออกจากการทำกิจกรรม ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 ช่วงเริ่มต้นการทำกิจกรรมด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

1.2 Production

ในการดำเนินงานนั้นเป็นไปได้อย่างยุ่งยาก เนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน นักศึกษามีกิจกรรมอื่นต้องทำ หรือต้องทำงานล่วงเวลาเพื่อจ่ายค่าเทอม แต่ทุกคนก็ยังสามารถบริหารเวลา来做กิจกรรมได้บ้าง ถึงบางครั้งจะต้องขอหยุดไปทำกิจกรรมส่วนตัวบ้างบางวัน อย่างไรก็ตามในการทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม ซ้อมละคร ออกแบบผลงานสร้างสรรค์ในแต่ละวันนั้น เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีเสียงน้ำตาจากการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ เปิดใจกันแบบที่ไม่เคยเล่าให้ใครฟังมาก่อน ทำให้เห็นว่าการพูดคุยกันที่ลึกซึ้งนั้น ทำให้นักศึกษาหลุดจากกรอบของตนเองมาอย่างชัดเจน และอาจารย์ในสาขาวิชาแจ้งว่า นักศึกษาเวลาปกติไม่เข้าเรียนแต่กลับมาส้อมละคร ทำให้เห็นว่าการกิจกรรมนี้มีความน่าสนใจทำให้นักศึกษามีความสุขที่จะมาร่วมกิจกรรมดังรูปภาพที่ 2

รูปภาพที่ 2 ช่วงระหว่างการซ้อม และออกแบบผลงาน

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

1.3 Post-production

ช่วงก่อนวันที่จะทำการเผยแพร่ได้มีนักศึกษาที่ไม่สามารถมาเล่นละครได้เนื่องจากติดงานกะทันหัน จึงทำให้ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยหานักแสดงมาแทนโดยด่วนและรีบซ้อมบทก่อนเล่นจริงเพียง 2 วัน จากนั้นได้มีการซ้อมใหญ่ก่อนการแสดงจริง มีข้อเสนอแนะและปรับแก้จากที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทละครที่ไม่น่าสนใจ และไม่มีความสะดวกคล้องกับความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตลอดจนภาพที่ออกมาไม่สื่อให้เห็นถึงการทำละครที่แท้จริง ทำให้ก่อนวันแสดงจริงทีมบทละครจึงต้องปรับบทกันอย่างเร่งรีบ และให้นักแสดงซ้อมบทใหม่อย่างกะทันหัน มีให้ละครเวทีในวันเล่นจริง อาจจะมีการพูดผิด ลืมบท หรือไม่อินกับตัวละครนั้น ๆ เพราะต้องอ่านบทใหม่ แต่ก็ทำให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี อีกทั้งผู้ชมที่เข้ามาชมละครเวทีมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่อาจมีจำนวนน้อย เพราะการประชาสัมพันธ์ที่ใช้เวลาน้อยเกินไป ประกอบกันช่วงเวลานั้นเป็นช่วงใกล้ปีใหม่ จึงทำให้คนทั่วไปอาจไม่สะดวกในการเข้าชม ดังรูปภาพที่ 3

รูปภาพที่ 3 ภาพการเผยแพร่กิจกรรมผ่านระบบ Facebook Live จากโปรแกรม Zoom

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

2. จากการวิเคราะห์ SWOT analysis พบว่า

2.1 ข้อดี

2.1.1 ความหลากหลายของคณะ และชั้นปี ทำให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อการทำงานได้อย่างหลากหลาย

2.1.2 ความคุ้นเคยกับสิ่งที่ตนเองเป็น เกิดความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น เรียนรู้ไปพร้อมกับการเข้าใจผู้อื่นได้ดี

2.2 ข้อเสีย

2.2.1 ระยะเวลาของการทำกิจกรรมเป็นช่วงคำ ประมาณ 2-3 ชั่วโมงในวันหยุด บางครั้งนักศึกษาอาจติดธุระและไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2 เนื่องจากเวลาที่จำกัดบทละครในการทำกิจกรรมครั้งนี้ อาจยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร มีการปรับแก้หลายครั้ง ทำให้นักแสดงอาจแก้ไข และซ้อมบทไม่ทัน และยังไม่เข้าใจกับบทเท่าที่ควร

2.3 โอกาส

2.3.1 การทำงานในรูปแบบออนไลน์เป็นประโยชน์กับกิจกรรมนี้ เพราะทำให้คนไกลใกล้กันมากยิ่งขึ้น สามารถรวมกลุ่มกันได้ไม่ว่าจะอยู่จังหวัดใด นัดคุยงานกันได้สะดวก ตรงตามเวลา เพียงแค่เปิดหน้าจอโทรศัพท์

2.3.2 มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในศาสตร์ของตนเองเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้เข้าใจในศาสตร์อื่นที่หลากหลาย

2.4 อุปสรรค

2.4.1 อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม เช่นคอมพิวเตอร์ความเร็วไม่พอรองรับไฟล์งานที่ใหญ่ ปัญหาด้านอินเทอร์เน็ตไม่รวดเร็ว หรือติดขัดบางเวลา

2.4.2 นักศึกษาบางคน ถอดใจก่อนที่จะเริ่มกิจกรรม เนื่องจากเวลาที่ไม่ตรงกัน

3. การประเมินศักยภาพของนักศึกษา ก่อน-หลังเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผลแบบสอบถามจาก 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา (การประเมินตนเอง) อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้เข้าชมภายนอก ดังนี้

3.1 นักศึกษา (การประเมินตนเองก่อน-หลังเข้าร่วมกิจกรรม) (n = 19 คน)

จากการประเมินตนเองของนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 19 คน ซึ่งดำเนินการในรูปแบบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) พบว่า ศักยภาพในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นในทุกด้าน ดังแสดงในตารางที่ 3 โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (+1.58 คะแนน) ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียะ (+1.53) และการสื่อสารและภาษา (+1.47) เมื่อพิจารณาทั้ง 11 ทักษะ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นจากระดับ "ปานกลาง" เป็น "มาก" หรือ "มากที่สุด" ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาในภาพรวมอย่างรอบด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)		ระดับคะแนน ที่ เปลี่ยนแปลง	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง
1	การสื่อสารและภาษา	2.74 (ปานกลาง)	4.21 (มากที่สุด)	+1.47	0.81	0.63
2	การอ่านและเขียน	2.68 (ปานกลาง)	4.11 (มาก)	+1.43	1.00	0.46
3	เทคโนโลยี	3.26 (ปานกลาง)	4.42 (มากที่สุด)	+1.16	1.15	0.69
4	ความรู้รอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	2.63 (ปานกลาง)	4.00 (มาก)	+1.37	1.01	0.67
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ ความรู้	3.05 (ปานกลาง)	4.16 (มากที่สุด)	+1.11	0.85	0.60
6	ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรียะ	2.42 (น้อย)	3.95 (มาก)	+1.53	1.02	0.71
7	ทัศนคติเชิงบวก	3.11 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.21	1.05	0.58
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	2.74 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.58	1.05	0.58
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มี ความเห็นต่าง	3.11 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.21	0.88	0.75
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และ วัฒนธรรมที่แตกต่าง	3.00 (ปานกลาง)	4.42 (มากที่สุด)	+1.42	0.88	0.77
11	การคิด สติปัญญา การใช้ วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	3.05 (ปานกลาง)	4.26 (มากที่สุด)	+1.21	0.91	0.56

ข้อความใน () หมายถึงระดับทักษะของนักศึกษาที่ได้รับการแปลงค่าคะแนนของระดับ1-5

2. อาจารย์ประจำหลักสูตร (n = 12 คน)

จากการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 12 คน ซึ่งดำเนินการในรูปแบบ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า พบว่า ศักยภาพในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของนักศึกษา โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียะ (+0.74) การสื่อสารและภาษา (+0.74) และทัศนคติเชิงบวก (+0.69) ซึ่งมีพัฒนาการอย่างเด่นชัด โดยภาพรวม คะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" แสดงถึงพัฒนาการในภาพรวมอย่างรอบด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)		ระดับ คะแนนที่ เปลี่ยนแปลง	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง
1	การสื่อสารและภาษา	3.89 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.74	0.99	0.60
2	การอ่านและเขียน	4.05 (มาก)	4.53 (มากที่สุด)	+0.48	0.97	0.51
3	เทคโนโลยี	4.05 (มาก)	4.47 (มากที่สุด)	+0.42	0.97	0.96
4	ความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	4.11 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.63	0.94	0.45
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ ความรู้	4.05 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.58	0.97	0.68
6	ความคิดสร้างสรรค์ และ สุนทรียะ	4.05 (มาก)	4.79 (มากที่สุด)	+0.74	1.03	0.42
7	ทัศนคติเชิงบวก	4.05 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.69	0.91	0.45
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	4.11 (มาก)	4.79 (มากที่สุด)	+0.68	0.94	0.42
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้ มีความเห็นต่าง	4.16 (มากที่สุด)	4.79 (มากที่สุด)	+0.63	0.96	0.42
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และ วัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.05 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.58	0.97	0.50
11	การคิด สติปัญญา การใช้ วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	4.11 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.63	0.99	0.45

ข้อความใน () หมายถึงระดับทักษะของนักศึกษาที่ได้รับการแปลงค่าคะแนนของระดับ1-5

3. ผู้ชมภายนอก (n = 103 คน)

ผู้ชมภายนอก จำนวน 103 คน ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้รับเชิญให้ประเมิน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาผ่านการรับชมผลงานการแสดง โดยผลการประเมินสะท้อนว่านักศึกษาแสดงศักยภาพในระดับ "มากที่สุด" ทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และผู้มีความเห็นต่าง (4.59) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (4.50) และทัศนคติเชิงบวก (4.49) ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยผู้ชมภายนอก

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1	การสื่อสารและภาษา	4.43 (มากที่สุด)	0.65
2	การอ่านและเขียน	4.38 (มากที่สุด)	0.63
3	เทคโนโลยี	4.46 (มากที่สุด)	0.68
4	ความรู้รอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	4.36 (มากที่สุด)	0.67
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ความรู้	4.44 (มากที่สุด)	0.67
6	ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์	4.31 (มากที่สุด)	0.71
7	ทัศนคติเชิงบวก	4.49 (มากที่สุด)	0.65
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	4.50 (มากที่สุด)	0.62
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความเห็นต่าง	4.59 (มากที่สุด)	0.68
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.42 (มากที่สุด)	0.75
11	การคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	4.40 (มากที่สุด)	0.66

อภิปรายผล

การวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางใหม่ในกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้ ซึ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ผ่านกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง พบว่า ศักยภาพนักศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกด้าน ทั้งจากการประเมินตนเอง อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้เข้าชมภายนอก โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้มีความเห็นต่าง

โครงสร้างศิลปะการแสดงทำหน้าที่เป็น กรอบการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานศาสตร์หลากหลาย เช่น ภาษา วรรณกรรม เทคโนโลยี และจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม เข้าด้วยกันในกิจกรรมเดียว การดำเนินการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์เชิงบวกหลายด้านอย่างเป็นรูปธรรม ได้พบความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของนักศึกษา โดยนักศึกษาหลุดพ้นจาก “กรอบความคิดจำกัดตนเอง” (self-limiting beliefs) ผ่านกระบวนการเปิดใจและเล่าเรื่องส่วนตัวที่ไม่เคยเล่ามาก่อน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มขึ้น แม้นักศึกษาบางรายจะมีพฤติกรรมไม่เข้าเรียนในวิชาทั่วไป แต่กลับเข้าร่วมชมละครอย่างกระตือรือร้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเสริมศักยภาพของนักศึกษาและนางานวิจัยนี้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ควรพิจารณาแนวทางต่อไปนี้

1. ขยายขอบเขตกิจกรรม โดยนำโมเดลไปใช้ในคณะอื่น ๆ ที่หลากหลาย หรือต่างสถาบัน พร้อมปรับบริบทให้เหมาะสมโดยอาจพัฒนาเป็นโครงการระยะยาวเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Longitudinal Study)
2. ยกระดับเครื่องมือประเมิน โดยออกแบบ “เครื่องมือวัดผลเชิงพฤติกรรม” ที่มีการเก็บข้อมูลแบบติดตามรายบุคคล พร้อมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น แอปพลิเคชันหรือระบบบันทึกพฤติกรรม ฯลฯ
3. พัฒนาองค์ความรู้สู่การเผยแพร่ โดยตีพิมพ์ผลการดำเนินงานในวารสารวิชาการนานาชาติกลุ่มสหวิทยาการด้านการศึกษา ศิลปะ และจิตวิทยา และจัดทำเวิร์กช็อปและอบรมอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่โมเดลนี้

เอกสารอ้างอิง

- เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์. (2565). *ศาสตร์การละครสู่การสร้างสรรค์วัฒนธรรมการศึกษาระดับศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏ [วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/4096>
- วาสนา ศรีอัครलग และจิรวรรณ คงคล้าย. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การแห่งยุคสารสนเทศ
สู่องค์การยุคใหม่ในอนาคต. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 9(2), 1901-1911.
- สดใส พันธุมโกมล. (2531). *ศิลปะการละครเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. องค์การคำครุสภา.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Handbook I: Cognitive domain. David McKay.
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching (3rd ed.)*. Dryden Press.
<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Stevens, S. S. (1946). On the theory of scales of measurement. *Science*, 103(2684), 677-680.